

Bevezető sorok

*Legyetek derűsek,
mert én is az vagyok!*

Szent II. János Pál

„Szüntelenül imádkozzatok!” – figyelmeztet bennünket Szent Pál (1Tessz 5,17). Nem is sejtjük, hogy ezzel az apostol kreativitásunk egyik alappillére fedezi fel és adja közre. A kreativitás másik alappillére természetesen a tanulás és a tapasztalás.

Közel kétezer esztendő telt el, mire az agykutatók között egyfajta konszenzus alakult ki abban, miként segíti a kultúra, a spiritualitás – benne az imádság – kreativitásunkat. Tény, hogy a tanulás önmagában keveset ér; a kreativitáshoz szükség van az intuícióra is, ami pedig gazdag belső világot feltételez. Ez kulturális örökségünk megismerésével és Istenhez való odafordulásunkkal jön létre életünkben. Az is tény, hogy ennek az odafordulásnak a jegyei az emberiség kultúrájában is megjelennek. Az Istennel való kapcsolat pedig legfőképpen a Vele való beszélgetésben, vagyis az imádságban valósul meg. Ha képes vagy

alkotni, teli vagy ötlettel, az maga a valódi boldogság – még abban az esetben is, ha időnként mindez sok szenvedéssel jár együtt.

Az erről szóló tapasztalataimat szeretném közzéadni ebben a kis könyvben, vallomásként. Útközben vagyok. Remélem, hogy az imádságban eltelt tizennégy esztendő még folytatódni fog.* Ez kizárólag rajtam és a teremtő és létben tartó Istenen múlik.

Hogyan lehet imádkozni életünk szüntelen rohanásában? *„Nem könnyű, de lehetséges. Nagy igazságtalanság lenne, ha a családjuk megélhetéséért állandóan becsületesen küzdeni kényszerülő embereknek ez nem adatna meg. Nem tud mindenki évekre elvonulni sivatagi magányba”* – írja Carlo Carretto a *Levelek a sivatagból* című könyvében, sokat idézve mesterét, Charles de Foucauld-t, a Jézus Kistestvérei kongregáció alapítóját.

Pál apostol szüntelen imádságra való felszólítása tulajdonképpen egyfajta lelkiállapokra utal. Egyfajta irányultságra. Bármit teszek, fél szemmel mindig az Úrra tekintek: így a legnehezebb pillanatokban, a leggyötrelmesebb szituációkban – akár a halál előtt is – mindig adódik megoldás. Ezért tudott II. János Pál a szenvedései ellenére is, mintegy végrendeletként, a derűre buzdítani.

---

* Az első kiadás tíz évvel ezelőtt, 2013-ban jelent meg

Már nem kell végigmondanunk Krisztus keresztén elmondott hét szavát, mondatát, nekünk a halálunk előtt is csak a derű maradhat, ha megbánjuk bűneinket. A többit rábízhatjuk a gondviselő Istenre.

Napjaink sora közt időnként próbáljunk megállni egy-egy hosszabb lelkigyakorlatra. Sajnos, jómagam elég későn ismertem fel ennek a fontosságát. Isten nem azt kéri tőled, hogy a múlton, az elvesztegetett időn rágódj, hanem hogy a maradék idődben, földi életed végéig próbáld Krisztust követni.

Sok mindent jóvátehetsz abból, amit korábban elrontottál. Ajándék és kegyelem, hogy bűnbánatunkból új élet fakadhat, új ember szülehet. Számos példát ismerünk: Szent Pál apostolt vagy Szent Ágostont és sok-sok más, „tékozlóból lett” tanúságtevőt.

1.

Hol van bennünk az emberi személyünk?

Megmarad ... a szeretet...

1Kor 13,13

Nemrégiben behoztak a kórházba egy fiatalembert, aki egy fegyveres testület tagjaként dolgozott. Kisebb közlekedési balesetet okozott, amelyben személyi sérülés nem történt. Más autója sem sérült meg, csak a sajátja, és az sem szenvedett nagy kárt. A fiatalember fáradt volt az egész napos szolgálat után. A vizsgálatok után felhívta édesanyját és megnyugtatta: semmi baja, hamarosan hazaindul. A járőkelők arra figyeltek fel, hogy miután eltette telefonját és beszállt az autójába, elővette szolgálati fegyverét, majd fejbe lőtte magát...

Másnap halt meg. Természetesen rendkívüli módon megrendült az egész család. Szülei, akik mélyen vallásos emberek voltak, beleegyeztek abba, hogy a korábban teljesen egészséges fiuk szerveit az agyhalál beállta után más betegek

kaphassák meg. Gyermeük elvesztése legalább akkora problémát jelentett, mint az, hogyan fog az öngyilkossággal saját életét kioltó gyermekük Istenhez kerülni.

Bár az Egyház sosem tanította, hogy az öngyilkosok nem juthatnak el az üdvösségre – különösen, ha megbánták tettüket –, mégis él bennünk erről egy ilyenfajta kép, hiszen az öngyilkosság ugyanolyan súlyos bűn, mint más emberélet kioltása.

Korábban hallottam, hogy egy agyhalott beteg könnyezni kezdett, amikor egy általa szeretett személy mellette volt, kedvesen szólt hozzá és megsimogatta. Ez világossá tette számomra, hogy a szeretet nem az agyon keresztül áramlik, és nem is a testünkhöz kötött valóság. Valóban van szellemvilágunk, ahol a legmagasabb emberi létünkhöz kötött dolgok áramlanak. Ez több annál, mint hogy milyen típusú a lelki alkatunk. Itt, a szellemvilágban valósul meg istenkapcsolatunk, itt működik-áramlik bennünk a szeretet.

Az más kérdés, hogy agyunk a legmagasabb szinten differenciálódott biológiai struktúra, amely a legjobban képes kifejezni mindezt, illetve irányításával képes a többi szervünk hangban, szóban, beszédben, írásban megjeleníteni. De az agy csupán egy kivitelező (vagy szolgáló) szerv, miként a kéz, a máj vagy a szem.

Ezek a gondolatok jártak a fejemben, és imádkoztam: vajon mit mondjak az elkeseredett szülőknek. Valóban: mi lesz az üdvösségével? Problémamentes gyerek volt, nem volt szerelmi csalódása, jó gondolkodású, boldog fiatalemberként élte mindennapjait. Szüleivel, testvérével vallásosan éltek. Tette egyszerűen érthetetlen.

A szülőkkel való beszélgetés előtt a rózsafüzért imádkoztam magamban. Az imádság és orvosi tanulmányaim hozták meg a választ, szülték meg a kreatív gondolatot. Tehát az agyhalál összes kritériumát teljesítő beteg, akinek az EEG-jén elektromos csend van, akinek tágak és „fénymerevek” a pupillái, és sorolhatnám tovább a kritériumokat: akinek nincs keringés az agyában, akit csak a lélegeztetőkészülék tart életben a szervek kivételéig – ez a beteg *emberi személy*, aki érzi a felé áramló szeretetet, és könnyezéssel válaszol, mert mással már nem tud.

Az agyunkban nincs szeretetközpont, de megbocsátásközpont, szabadakarat-központ sincs. Hol van a szabad akarat központja? Hol van, hogy *valakik* és nem valamik vagyunk? Nem az agyunkban. Az agyunk csak kivitelező szerv, amely ugyanúgy elromolhat, ahogyan a lábunk, a májunk és a többi szervünk. És ebben az esetben ez történt – ezt mondtam a szülőknek. Nem akarta ezt csinálni. Nem tehet róla. *Szkizoaffektív reakció* – így mondja a pszichiátria. A mennyország-

ba fog kerülni; nem tehet róla, meghibásodott a legmagasabb szintű kivitelező szerve, amely sok más szervünket is irányítja. Ennyi történt.

A haldokló fiatalember a segítségemre sietett, bizonyítván a mondottakat. Amikor a testvére elbúcsúzott tőle – mert vitték a műtőbe, hogy kioperálják a szerveit –, könnyezni kezdett! Könnyezése azt mutatta, hogy szeretetben van.

Krisztus volt a legnagyobb agykutató, miként minden tudományban Ő a legnagyobb.

Ezért mondta: *„Ne mondjátok ítéletet senki fölött, s akkor fölöttetek sem ítélnétek”* (Lk 6,37). Csak Ő tudja, mi lakik az emberben (vö. Jn 2,25). *„Jézus Szíve, melyben a bölcsesség és a tudomány összes kincsei megvannak”* – imádkozzuk a Jézus Szíve litániájában.

– Imádkozunk a gyermekéért! – Ezekkel a szavakkal váltunk el...

A szabad akarat nagy kérdése

Nemcsak a testi adottságainkat kapjuk a szüleinktől, őseinktől (mert génjeinkben az eddigi magyarság génjei is benne vannak), hanem a lelki adottságainkat is: aggódók vagyunk vagy túl lezserek, hamar felfortyanunk, vagy túlságosan málék vagyunk, stb. Sok képességünk is öröklött: könnyen tanulunk vagy nehezen, jó a kez ügyességünk vagy suta – ám mindez még nem a

